

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Daniela Spratka, Ph. D. a JUDr. Bc. Jany Zonkové, ve věci

žalobce: **Nadace Moment, IČ 194 32 402**
sídlem Starobělská 1937/4, Zábřeh, 700 30 Ostrava
zastoupený advokátem Mgr. Danielem Grimmem,
sídlem Janáčkova 1089/20, 702 00 Ostrava

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky**
sídlem Náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 2. 2024, č. j. MV-20855-2/VS-2024, ve věci veřejné sbírky

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného č. j. MV-20855-2/VS-2024 ze dne 23. 2. 2024 se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku ve výši 11 228 Kč, do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám advokáta Mgr. Daniela Grimma, sídlem Janáčkova 1089/20, 702 00 Ostrava.

Odůvodnění:

Žalobní námitky a stanovisko žalovaného

1. Žalobou došlou soudu dne 23. 4. 2024 domáhal se žalobce, aby soud vydal rozhodnutí, kterým by zrušil rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 2. 2024 č.j. MV-20855-2/VS-2024 (doručené žalobci téhož dne), kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí ze dne 15. 12. 2023 č.j. MSK 166161/2023, sp. zn. VŽ/27588/2023/Koc, který bylo konstatováno, že podle § 6 odst. 1 zákona č. 177/2001 Sb., o veřejných sbírkách, nelze

veřejnou sbírku konat, event i tohoto prvostupňového rozhodnutí a věc vrácena k dalšímu řízení a rozhodnutí.

2. Svou žalobu odůvodnil tím, že správní orgán prvního stupně založil své rozhodnutí na závěru, že *„provoz obchodů, byť označených jako charitativních, vykazuje znaky živnostenského podnikání. Podle Krajského úřadu není přípustné, aby běžný provoz obchodů s obnošeným či jinak použitým oblečením byl z pohledu zákona o veřejných sbírkách považován za veřejně prospěšný, byť se reálně podílí na cirkulární ekonomice, snižuje objem textilního odpadu, a dokonce pomáhá osobám ve složité sociální situaci nabídkou levného a dostupného oblečení.“* Takovou činnost považuje Krajský úřad za běžné podnikání, nikoli charitu či ve veřejném povědomí za obecně prospěšnou činnost. Uvedený účel dle úřadu *nesplňuje zákonné znaky tzv. veřejné prospěšnosti.* Ačkoli je veřejně prospěšný účel dle § 1 odst. 1 zákona o veřejných sbírkách vymezen demonstrativním výčtem a slouží správnímu orgánu jako jakési vodítko pro posouzení účelu, v tomto případě podmínky veřejné prospěšnosti údajně nebyly naplněny. Z pohledu naplnění účelu konání veřejné sbírky účel spočívající ve financování chodu a provozu charitativních obchodů dle správního orgánu překračuje svůj zákonný rámec a činnost vykazuje znaky živnostenského podnikání ve smyslu živnostenského zákona. Stejně tak dle správního orgánu nespadá pod veřejně prospěšný účel prevence vzniku textilního odpadu, neb oblast jest činností spadající pod živnostenský zákon, resp. běžnou podnikatelskou činnost. Běžný provoz charitativních obchodů s obnošeným zbožím podle úřadu nemůže být považován za veřejně prospěšný, ač se reálně podílí na cirkulární ekonomice, předchází vzniku textilního odpadu a pomáhá osobám ve složité sociální situaci. Správní orgán považuje takovou činnost za *„běžné podnikání“* nikoli *„charitu“*, která je ve veřejném povědomí považována za prospěšnou. V závěru správní orgán žalobci doporučuje zřídit si živnostenské oprávnění a zisk z něj věnovat na charitativní účel.
3. Napadené rozhodnutí a rozhodnutí prvního stupně vykazují dle žalobce zásadní vady a vnitřní rozpory v odůvodnění, které jej činí nepřezkoumatelným a nezákonným. Z odůvodnění rozhodnutí lze vyvodit, že správní orgán pomíjí moderní trendy v oblasti charity, dobročinnosti a veřejné prospěšnosti, nechápe podstatu cirkulární ekonomiky, charakter a smysl provozu charitativních obchodů s použitým (textilním) zbožím. Závěr, že podpora ekologického a udržitelného chování ve prospěch finanční podpory potřebných a komunity je (dle správního orgánu) spíše podnikáním, a veřejnost tak dle této logiky nemá na podpoře ochrany životního prostředí zájem, resp. měla by tuto problematiku ponechat podnikatelům, nemůže za stávající situace obstát. Navíc si správní orgán určitým způsobem protiřečí, když uznává prospěšnost ekologických aktivit, avšak zároveň uvádí, že je nelze považovat za veřejně prospěšné.
4. Činnost charitativních second handů provozovaných žalobcem spočívá ve sběru použitého a vyřazeného textilu (případně též dalšího zboží) ve formě darů od veřejnosti, a to prostřednictvím obchodů a sběrných míst, jeho třídění a následnému uvádění zpět do oběhu k dalšímu použití. Vybraný textil je po roztrídění nabízen k *„prodeji“* v charitativních obchodech, resp. ve veřejné sbírce. Z hlediska zákona o veřejných sbírkách se jedná o veřejnou sbírku ve formě prodeje předmětů dle § 9 odst. 1 písm. d) zákona o veřejných sbírkách. Zákon tak tuto formu veřejné sbírky výslovně připouští. Samotný prodej předmětů tak nelze automaticky považovat za *„podnikání živnostenským způsobem“*. Ostatně, máme-li přijmout teze správního orgánu, každá veřejná sbírka činěná prodejem předmětů vybraných od veřejnosti formou darů, by musela být považována za podnikání živnostenským způsobem (resp. by vykazovala znaky živnostenského podnikání), neboť podstatou prodeje je vždy snaha o dosažení určitého zisku. To znamená obdržet za

předmět náležité finanční protiplnění, které bude pokrývat náklady na obstarání takové věci, náklady související se zajištěním skladování, jejího prodeje, a zároveň (ideálně) generovat po odečtení těchto nákladů určitý příjem (zisk).

5. V daném případě je výtěžek veřejné sbírky využit právě na pokrytí nákladů souvisejících s chodem sběrných, třídících a prodejních míst, avšak zbylý zisk po odečtení nákladů samotného prodeje je následně věnován dobročinným organizacím (Mobilní hospic Ondrášek, Save Elephants, CCBC, Kola pro Afriku, stacionář Žebřík a další). Má-li veřejná sbírka sloužit svému účelu, tj. vygenerovat zisk, který bude dále věnován na dobročinné aktivity, je nezbytné pokrýt náklady takové veřejné sbírky související s organizací a uváděním darů veřejnosti zpět do oběhu formou prodeje. Nadto a především, jediným obecně prospěšným smyslem chodu charitativních obchodů není pouze přerozdělení zisku nevládním dobročinným organizacím, ale též podpora ekologického chování spotřebitelů, osvěta, udržitelnosti a předcházení vzniku textilního odpadu. Sběr vyřazeného textilu od veřejnosti, jeho třídění, čištění, opravy, následné uvádění zpět do oběhu, osvěta, podpora udržitelnosti a udržitelného chování jsou pro společnost a životní prostředí bezesporu činnosti přínosné a žádoucí. Slovy zákona obecně prospěšné. Správní orgán ovšem skutečnost, že prospěšnost nespočívá pouze ve věnování výtěžku na dobročinné účely, ale též v zajištění výše uvedených činností (sběr, třídění, uvádění do oběhu, osvěta, minimalizace odpadu, podpora udržitelného chování), zcela pominul, aniž by svůj závěr, proč nepovažuje tento účel za obecně prospěšný z hlediska povolení veřejné sbírky, náležitě zdůvodnil. Dokonce v odůvodnění seznává, že onen ekologický dopad prospěšný je.
6. Ve vztahu k cirkularitě textilu nelze pomíjet též lokální charakter činnosti. Veškeré darované zboží je uváděno zpět do oběhu v České republice, což je důležitý aspekt udržitelnosti v nakládání s použitým textilem. Problém tohoto druhu odpadu spočívá mimo jiné též v tom, že textil je zcela běžně přepravován po celém světě a obvykle končí na skládkách v rozvojových zemích (zejména v Africe), kde není možné zajistit ekologickou likvidaci či recyklaci, což vede k velké zátěži životního prostředí a tamějších ekonomik.
7. Svou činností tak sbírková místa (obchody) přispívají k prevenci vzniku textilního odpadu jednak tím, že vyřazený textil, který by byl jinak dárce vyhozen do kontejneru a stal se tak ve smyslu zákonné úpravy odpadem, shromažďují, třídí a vybírají dále použitelné kusy, tak tím, že ony použitelné kusy nabízejí k dalšímu využití, dostávají je zpět do oběhu, a snižují poptávku veřejnosti po novém textilu (tj. koupí nového oblečení ve standardních obchodech). Veřejnost je dále motivována k darování textilu namísto jeho vyhození a ke koupě již použitého zboží též tak, že čistý zisk z prodeje je věnován dalším dobročinným organizacím. Tuto motivaci podnikatelské subjekty, které provádí sběr oblečení prostřednictvím kontejnerů, nenabízejí. Ať už dárce oblečení, tak přispěvatel do sbírky ve formě jeho koupě, jsou motivováni k ekologickému chování nikoli jen samotnou „ekologičností“, ale též vědomím, že podporují rovněž další dobročinné a veřejně prospěšné aktivity a neziskové subjekty, což může mít pro jejich rozhodnutí, jak s textilem naloží, zásadní význam.
8. Dle názoru žalobce nelze nepřipustit, že ekologické důsledky jeho činnosti (ať už ty faktické či ideologické – osvěta, podpora udržitelného chování, motivace spotřebitelů k předcházení vzniku odpadu jeho dalším využitím), jsou obecně prospěšné, a to i ve smyslu zákona. Žalobce prostředky na financování této činnosti obstarává formou veřejné sbírky prodejem předmětu. Jeho filosofie tak spočívá v tom, že se snaží být co nejvíce soběstačný a zajistit tak financování „svépomocí“ samotným výkonem prospěšné činnosti. Přidaná hodnota je v

samotném provozu, jímž se zároveň financuje. Oč by bylo jiné, kdyby žalobce zajišťoval financování provozu a naplnění svého prospěšného účelu, tj. sběru, třídění, oprav a uvádění zpět do oběhu, prostřednictvím veřejné sbírky formou finančních darů od veřejnosti. Takto žalobce shromažďuje dary ve formě textilu, přičemž přispěvatelé přispívají na jeho činnost prostřednictvím koupě těchto darů od žalobce, který dary musí vytrídít, vyčistit, opravit a nachystat k prodeji a dalšímu využití a tuto činnost tak pokrývá výtěžkem prodeje.

9. Správnímu orgánu by jistě mělo být známo, že podnikáním se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastní jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku ve prospěch samého podnikatele. Vytváření zisku je primární motivací činnosti každého podnikatele. Samozřejmě se mohou přidružovat další aspekty a motivace (ekologie, společenská odpovědnost atp.), leč smyslem, tedy tím, proč to podnikatel činí, je zisk. sloužící samotnému podnikateli, jakožto soukromé osobě. Tomu je podřizováno vše ostatní. Podnikání jen za účelem financování samotného podnikání je ekonomický nesmysl. Resp. výdělečná činnost za účelem financování této činnosti odporuje obecně uznávané definici pojmu podnikání. Podnikání je ze své podstaty vedeno snahou o dosažení zisku. Činnost žalobce proto nelze považovat za podnikání živnostenským způsobem, jak tvrdí žalovaná a správní orgán prvního stupně.
10. V daném případě je smyslem fungování (mimo jiné), a tím pádem podstatou provozu obchodů, sběr, vytrídění a recyklace darů a jejich následné vrácení zpět do oběhu v dané lokalitě (České republice). Tím je přispíváno ke snižování vzniku textilního odpadu jak na straně výstupní (zamezení vyhození kusu), tak vstupní (koupě nového zboží, které se jednou stane odpadem). Veřejnost je k ekologickému a udržitelnému chování motivována též věnováním daru (darovaného oblečení) a příspěvkem do veřejné sbírky (cena za prodej zboží) na další dobročinné účely, a to formou rozdělení čistého zisku dalším dobročinným a veřejně prospěšným organizacím. Vedle motivačního faktoru nelze pominout též faktor edukační (v rámci provozu a činnosti dochází k osvětě veřejnosti v oblasti problematiky cirkulární ekonomiky, udržitelnosti, ekologie atd). V neposlední řadě je nutno zmínit rovněž sociální přínos. Použité zboží, které je nabízeno v rámci veřejné sbírky prodejem předmětů, je ve velmi dobrém stavu a za mnohonásobně nižší cenu než zboží nové zakoupené v běžných obchodech. Přitom jde mnohdy o kusy velmi kvalitní, značkové a v rámci běžné obchodní sítě drahé. Prostřednictvím charitativních obchodů je takové zboží dostupné i osobám sociálně vyloučeným, ohroženým či v ekonomické nouzi, neb je nabízeno za mnohem nižší ceny než na normálním trhu. Sociální aspekt je naplňován také zaměstnáváním osob na pracovním trhu znevýhodněných (starobní důchodci, osoby se zdravotním omezením, rodiče samoživitelé, lidé s trestní minulostí atd).
11. Nad rámec uvedeného žalobce na podporu tvrzení o prospěšnosti svého snažení uvádí, že podporu cirkulární ekonomiky, udržitelného chování a osvěty v dané oblasti považují za velmi důležitou mimo jiné čelní instituce Evropské unie, České republiky, ale též celosvětových organizací. Je obecně známým faktem, že odpadní textil patří mezi jeden z nejproblematictějších odpadů na světě, neb jej nelze jednoduše recyklovat. Každý občan ČR vyprodukuje ročně průměrně 10 kg textilního odpadu. Opětovně využito zůstává jen cca 10 %. Z těchto důvodů Evropská unie vyjádřila potřebu přijmout opatření, která jsou součástí strategie EU pro udržitelné a oběhové textilie. Problematikou se zabývá Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo pro místní rozvoj, ale též Vláda jako celek.
12. Činnost žalobce dlouhodobě podporují jednotlivé kraje, mimo jiné též Kraj Moravskoslezský. Je tedy zřejmé, že samotný Kraj si je veřejné prospěšnosti vědom, a to

navzdory napadenému rozhodnutí. Mimo kraje je oceňována řadou dalších subjektů jako například společností IKEA Ostrava, Institutem cirkulární ekonomiky atp. Není tak pravdou, že by tato činnost byla ve veřejném povědomí považována za běžné podnikání, jak uvádí správní orgán. Naopak, široká podpora ze strany kraje, podnikatelských i nepodnikatelských subjektů, ale též zákazníků svědčí o tom, že veřejnost si je přínosů činnosti plně vědoma. „Značka“ MOMENT si za dobu své existence vydobyla značné renomé a lidé si navykli na její podporu ať už darováním textilu či jeho koupí. Nadto, v zahraničí je princip „charity shops“ velice rozšířený a má dlouhodobou tradici. O jejich prospěšnosti nikdo nepochybuje a jistě nejsou považovány za podnikatelské subjekty. I v České republice provozuje obdobnou činnost vícero dobročinných organizací (např. ADRA). Pakliže zákon o veřejných sbírkách (z roku 2001) tento koncept nezná, resp. není na něj připraven, přesahuje právní analýza ve formě soudního rozhodnutí soukromé zájmy žalobce, neb bude judikaturou postaveno na jisto, zda lze formou veřejné sbírky financovat též samotný provoz těchto „obchodů“.

13. Žalobce uzavírá, že veřejně prospěšný účel je naplňován nikoli pouze tím, že je zisk veřejné sbírky rozdělen mezi další dobročinné subjekty, ale již samotnou činností spočívající ve výše uvedeném. Proto, náklady na provoz (nájemné, mzdy, energie) nelze považovat za náklady na konání veřejné sbírky, ale na samotnou veřejně prospěšnou činnost. Financování mezd zaměstnanců ostatně výslovně předpokládá též metodická příručka Ministerstva vnitra vydaná k zákonu o veřejných sbírkách (<https://aplikace.mvcr.cz/seznam-verejnych-sbirek>). Už vůbec nelze činnost obchodů považovat za podnikání, jak činí správní orgán. Jinými slovy, samotný provoz naplňuje veřejně prospěšný účel (minimálně stejně, jako řada jiných činností financovaných z veřejných sbírek), závěry správního orgánu a žalované jsou tudíž nesprávné, ryze formalistické a rozhodnutí nezákonné.
14. Žalovaný s žalobou nesouhlasil, což vyjádřil podáním 10. 6. 2024, navrhoval zamítnutí žaloby jako nedůvodné. Uvedl, že žaloba obsahuje dle jeho názoru námitky totožné s těmi, které byly uplatněny v odvolání, proto žalovaný zcela odkazuje na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí.

Zjištění soudu ze správního spisu

15. *Oznámením o konání veřejné sbírky právnickou osobou podle § 4 zákona č. 117/2001, o veřejných sbírkách, ze dne 22. 11. 2023* oznámil žalobce Krajskému úřadu pro Moravskoslezský kraj, Odbor vnitra a krajský živnostenský úřad konání veřejné sbírky. Účel byl vymezen v bodě 6 formulářové žádosti:

„Zajištění financování chodu a provozu charitativních obchodů, jejichž cílem je mimojiné sověta v oblasti ekologie, přispění k cirkulární politice (neboli oběhového hospodářství), udržitelnému rozvoji a snižování produkce textilního odpadu za účelem přispění k ochraně životního prostředí, podpoře dobrovolnictví a dále podpory českých nevládních neziskových (dobročinných) organizací.“ Sbírka má probíhat na území České republiky (bod 7 oznámení), od 1. 1. 2024 (bod 8 oznámení), na dobu neurčitou (bod 9 oznámení), sbírka bude prováděna shromažďováním příspěvků na zvláštním bankovním účtu u České spořitelny, a.s. č. 6626905319/0800, dále pak pokladničkami, prodejem předmětů, kdy výše příspěvku, v jejichž ceně je příspěvek zahrnut, činí 100 %, složením hotovosti do pokladny zřízené právnickou osobou (bod 10 oznámení).

16. Součástí spisu jsou listiny: výpis z evidence rejtríku trestů fyzických osob ze dne 22. 11. 2023, čestná prohlášení ze dne 23. 11. 2023 – 2x, potvrzení Celního úřadu pro Moravskoslezský kraj

ze dne 30. 11. 2023, potvrzení Finančního úřadu pro Moravskoslezský kraj ze dne 4. 12. 2023, potvrzení Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava ze dne 27. 11. 2023, potvrzení ČPZP ze dne 4. 12. 2023, potvrzení OZP ze dne 28. 11. 2023, potvrzení RBP ze dne 28. 11. 2023, potvrzení VOZP ze dne 28. 11. 2023, potvrzení VZP ČR ze dne 28. 11. 2023, potvrzení ZP MV ČR ze dne 28. 11. 2023, potvrzení Zaměstnanecké pojišťovny Škoda ze dne 28. 11. 2023, Rámcová smlouva o finančních službách ze dne 12. 7. 2023.

17. *Rozhodnutím Krajského úřadu č.j. MSK 166161/2023, sp. zn. VŽ/27588/2023/Koc ze dne 15. 12. 2023* bylo rozhodnuto, že dle § 6 odst. 1 zákona o veřejných sbírkách veřejnou sbírku oznámenou účastníkem řízení za účelem: „zajištění financování chodu a provozu charitativních obchodů, jejichž cílem je mimo jiné osvěta v oblasti ekologie, přispění k cirkulární ekonomice (neboli oběhového hospodářství), udržitelnému rozvoji a snižování produkce textilního odpadu za účelem přispění k ochraně životního prostředí, podpoře dobrovolnictví a dále podpory českých nevládních neziskových (dobročinných) organizací“ nelze konat. Rozhodnutí bylo odůvodněno tím, že dne 23. 11. 2023 bylo přijato krajským úřadem oznámení účastníka řízení o konání veřejné sbírky dle § 4 zákona o veřejných sbírkách za výše uvedeným účelem. Dle § 1 odst. 1 zákona o veřejných sbírkách je veřejnou sbírkou získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel, zejména humanitární nebo charitativní, rozvoj vzdělání, tělovýchovy nebo sportu, nebo ochrana kulturních památek, tradic nebo životního prostředí. Krajský úřad přezkoumal účel veřejné sbírky pohledem současně platné právní úpravy a své současné rozhodovací praxe při vydávání osvědčení o konání veřejných sbírek a dospěl k závěru, že uvedený účel nesplňuje zákonné znaky tzv. veřejné prospěšnosti. Pod veřejně prospěšný účel nelze v obecné rovině podřadit financování provozu a chodu charitativních obchodů, byť zde dále vymezeného na podporu českých nevládních neziskových (dobročinných) organizací. Ačkoliv je veřejně prospěšný účel v § 1 odst. 1 zákona o veřejných sbírkách vymezen demonstrativním (příkladným) výčtem a slouží pro správní orgány jako jakési vodítko pro posuzování účelů veřejných sbírek, zde podmínky veřejné prospěšnosti nejsou naplněny. Účastník řízení vymezil účel veřejné sbírky primárně jako financování provozu a chodu charitativních obchodů, kdy přijímá zdarma do prodeje od občanů použitý textil a tento dál prodává s tím, že výtěžek z prodeje (100 %) jde na financování těchto obchodů (nájmy, elektřina, mzdy běžných zaměstnanců, služby účetních, IT podpora, likvidace neprodaného textilu atd.) a zbylý zisk jde tzv. na charitu (podpora neziskovek). Z pohledu naplnění účelu konání veřejné sbírky zamýšlené a definované zákonodárcem, takovýto účel již překročil svůj zákonný rámec. Podle názoru krajského úřadu uvedená činnost vykazuje znaky živnostenského podnikání ve smyslu § 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Shodně, ani účastníkem definovaný charitativní účel v podobě snižování objemu textilního odpadu nespadá pod účel veřejně prospěšný definovaný zákonem o veřejných sbírkách, neb oblast zpracování odpadu jest činností spadající pod živnostenský zákon, resp. běžnou podnikatelskou činnost. Není přípustné, aby běžný provoz obchodů s obnošeným či jinak použitým oblečením (tzv. sekáče) byl považován za veřejně prospěšný z pohledu zákona o veřejných sbírkách, byť se tento reálně podílí na cirkulární ekonomice, snižuje objem textilního odpadu a dokonce pomáhá osobám ve složité sociální situaci nabídkou levného a dostupného oblečení. Tato činnost je od roku 1989 považována za běžné podnikání a nikoliv jako charita či ve veřejném povědomí považována jako veřejně prospěšnou. Účastníkovi řízení tedy nic nebrání zřídit si příslušné živnostenské oprávnění a zisk z tohoto podnikání věnovat na charitativní účel. Nadto,

krajský úřad je dále toho názoru, že ani v samotném provozu těchto obchodů označených jako charitní či charitativní, lze obtížně nalézt jakýkoliv veřejně prospěšný účel.

18. Rozhodnutí bylo napadeno *blanketním odvoláním žalobce v podobě podání ze dne 23. 12. 2023*. Následně bylo doplněno *podáním žalobce ze dne 18. 1. 2024*, ve kterém žalobce vyjádřil důvody svého nesouhlasu s rozhodnutím vydaným v prvním stupni; odvolací námitky byly formulovány v zásadě totožně s žalobními námitkami (viz. shora). Žalobce kromě toho ještě poukazoval na několik osobních setkání zástupců žalobce s oprávněnými úředními osobami, na nichž se pokoušeli vysvětlit proces fungování charitativních obchodů, jejich přínos pro společnost a seznámit je s aktuálními trendy v této oblasti i stanovisky příslušných orgánů EU a České republiky. Byl zpracován několikastránkový materiál, který se věnoval popisu obchodů a podrobnému vysvětlení veřejné prospěšnosti fungování těchto obchodů. Jinými slovy: materiál vysvětluje, v čem všem charitativní obchody svou činností přispívají k obecnému blahu. Tuto argumentaci správní orgán ve svém rozhodnutí zcela pominul a nijak se s ní v odvolání nevypořádal. Byl doložen dokument „Deklarace prospěšnosti Charitativních obchodů provozovaných Monet Česká republika o.p.s a Nadace Moment“.
19. *Rozhodnutím žalovaného č.j. MV-20855-2/VS – 2024 ze dne 23. 2. 2024, které nabylo právní moci dne 23. 2. 2024*, bylo rozhodnuto o odvolání žalobce tak, že bylo zamítnuto a rozhodnutí správního orgánu vydaného v prvním stupni potvrzeno. Z odůvodnění rozhodnutí plyne, že žalovaný nejprve konstatoval, že v odvolání není podrobněji rozvedeno, v čem se Krajský úřad nevypořádal s argumentací, jež mu měla být přednesena na blíž neupřesněných osobních jednáních. Má naopak za to, že Krajský úřad v odůvodnění reagoval, byť stručně, na úvahy vznesené i v odvolání o ekologickém a sociálním přínosu, resp. záměru činnosti charitativních obchodů, kterými odvolatel odůvodňuje, že veřejná sbírka může být konána i za tímto účelem. Žalovaný uvedl, že uvedený ekologický a sociální přínos činnosti těchto charitativních obchodů také nijak nezpochybňuje, stejně jako nezpochybňuje podporu, která se této činnosti dostává. Ve shodě se závěrem Krajského úřadu se však domnívá, že nelze osvědčit veřejnou sbírku, jejímž účelem je financování chodu a provozu samotných obchodů, a to proto, že jde, jak Krajský úřad v odůvodnění svého rozhodnutí uvádí, o výdělečnou, podnikatelskou činnost, což podle názoru Ministerstva vnitra dokládá i vlastní vyjádření odvolatele jež ji popisuje jako prodej a definuje ji dále jako konání veřejné sbírky prodejem předmětů podle citovaného § 9 odst. 1 písm. d) zákona o veřejných sbírkách. Ministerstvo vnitra k tomu podotýká, že v případě konání veřejné sbírky prodejem předmětů je tento prodej ve smyslu výše citovaného zákonného ustanovení způsobem konání veřejné sbírky, nikoli jejím účelem, jak to odvolatelka konfuzně chápe. Výdělečná, podnikatelská činnost nemůže naplňovat veřejně prospěšný účel. Pokud by tomu tak bylo, pak by jakoukoli podnikatelskou činnost bylo s ohledem na její pozitivní společenský přínos, přinejmenším právě ve vytváření ekonomických statků, možné podřadit pod veřejně prospěšný účel, čímž by se ale tento zákonný pojem ad absurdum zcela vyprázdnil. I zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve zněních pozdějších předpisů, definuje pro srovnatelné účely daňového zvýhodnění, jemuž se těší i veřejné sbírky, veřejně prospěšného poplatníka jako toho, kdo v souladu se svým zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním. Odvolatelkou zastávaný neohraňovaný výklad pojmu veřejně prospěšného účelu nepodává ani výše zmíněná metodická příručka. Pokud jde o možnost financování provozních nákladů, příručka ji do jisté míry připouští, nicméně ji váže právě na naplňování konkrétního veřejně prospěšného

účelu (viz str. 5 příručky); nelze tedy argumentovat jenom přípustností takové kategorie výdajů.

Posouzení soudem:

20. Soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalovaného žalobci, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování žalovaného, tedy ke dni 23. 2. 2024 (ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
21. Podle § 1 odst. 1 zákona č. 117/2001 Sb., zákon o veřejných sbírkách, veřejnou sbírkou je získávání a shromažďování dobrovolných peněžitých příspěvků od předem neurčeného okruhu přispěvatelů pro předem stanovený veřejně prospěšný účel, zejména humanitární nebo charitativní, rozvoj vzdělání, tělovýchovy nebo sportu, nebo ochrana kulturních památek, tradic nebo životního prostředí (dále jen "sbírka"). Sbírku je oprávněna konat za podmínek stanovených tímto zákonem pouze právnická osoba. Podle odst. 2 téhož ustanovení sbírku není možné pořádat k účelu, který je v rozporu s bezpečností státu, ochranou veřejného pořádku, ochranou majetku nebo ochranou práv a svobod druhých.
22. Klíčovou otázkou pro posouzení této věci je výklad pojmu „veřejně prospěšný účel“ z pohledu 1 odst. 1 zákona o veřejných sbírkách a posouzení, zda konkrétní činnost žalobce i v kontextu jeho Oznámení o konání veřejné sbírky ze dne 22. 11. 2023 tyto znaky naplňuje či nikoliv.
23. Napadené rozhodnutí (i rozhodnutí správního orgánu vydané v prvním stupni) je založeno bez dalšího na závěru, že nelze osvědčit konání veřejné sbírky, jejímž účelem je financování chodu a provozu samotných obchodů, neboť jde o výdělečnou, podnikatelskou činnost, která právě proto ze své podstaty nemůže naplňovat veřejně prospěšný účel.
24. Pojem veřejně prospěšný účel není zákonem definován, § 1 odst. 1 zákona o veřejných sbírkách pouze obecně stanoví výčet oblastí, v nichž se může být realizován. Jistým vodítkem může být při výkladu tohoto pojmu ustanovení 146 odst. 1 o.z., který definuje jako veřejně prospěšnou takovou právnickou osobu, jejímž posláním je přispívat v souladu se zakladatelským právním jednáním vlastní činností k *dosahování obecného blaha*, event. věta druhá § 306 odst. 1 o.z.: „*Účel nadace může být veřejně prospěšný, spočívá-li v podpoře obecného blaha, i dobročinný, spočívá-li v podpoře určitého okruhu osob určených jednotlivě či jinak.*“ Jde o neurčitý právní pojem, jehož naplnění má být v každém případě individuálně zkoumáno.
25. Dle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 8 As 37/2011 – 154 ze dne 22. 4. 2014 „...neurčité právní pojmy zahrnují jevy nebo skutečnosti, které nelze zcela přesně právně definovat. Jejich obsah, rozsah a aplikace se může v závislosti na konkrétních okolnostech měnit. Zákonodárce tímto způsobem vytváří příslušným orgánům prostor k tomu, aby zhodnotily, zda konkrétní situace pod neurčitý právní pojem spadá, či nikoliv. U neurčitých právních pojmů se zajisté také vyskytuje určitá míra „uvážení“ správního orgánu, ta se ovšem zaměřuje na skutkovou podstatu a její vyhodnocení. Výsledkem je pak závěr, který nemá alternativu.“ ... Výklad neurčitého právního pojmu a jeho aplikace na konkrétní skutkový stav by pak měly být v souladu s ustanovením § 75 s. ř. s. soudem plně a meritorně přezkoumatelné.“
26. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu č.j. 1 As 10/2003 – 58 ze dne 20. 10. 2004, plyne, že správní orgán musí nejprve neurčitý právní pojem vyložit. Teprve poté jej totiž může konfrontovat se skutkovými zjištěními konkrétního případu a usoudit, zda skutková

podstata dané věci je aplikovatelná pod hypotézu právní normy. ... Z téhož rozsudku pak plyne, že „Úkolem soudu při přezkumu ve správním soudnictví je kontrola zákonnosti rozhodnutí správního orgánu a dodržení zákonem stanovených pravidel v řízení, jež vydání správního rozhodnutí předcházelo. Soudu nepřisluší, aby správní orgán nahradil a vlastní úvahou obsah neurčitého právního pojmu vymezil a s ním pak poměřil jednání žalobce a posoudil, zda takové jednání naplnilo či nenaplnilo svou intenzitou znaky takto vymezeného zvláště závažného porušení služební přísahy, neboť by tak soud nepřípustným způsobem zasáhl do diskrečního práva žalovaného. Soud však musí mít možnost přezkoumat, zda interpretace a aplikace takového pojmu správním orgánem je v souladu se zákonem, jaké podklady pro své rozhodnutí k tomu správní orgán soustředil, zda tak učinil v rozsahu, který mu umožnil ve věci správně rozhodnout a zda jeho zjištění s těmito podklady nejsou v logickém rozporu. Soud však musí mít možnost přezkoumat, zda interpretace a aplikace takového pojmu správním orgánem je v souladu se zákonem, jaké podklady pro své rozhodnutí k tomu správní orgán soustředil, zda tak učinil v rozsahu, který mu umožnil ve věci správně rozhodnout a zda jeho zjištění s těmito podklady nejsou v logickém rozporu.“

27. Napadené rozhodnutí (ani rozhodnutí správního orgánu vydané v prvním stupni) požadavky kladené judikaturou citovanou shora nesplňují. Napadené rozhodnutí se výkladem pojmu „veřejně prospěšný účel“ nezabývá. Neuvádí ani konkrétní skutková zjištění týkající se žalobce jako subjektu a jeho činnosti, která by následně hodnotil z toho pohledu, zda účel sbírky lze podřadit pod veřejně prospěšný účel či nikoliv.
28. Žalovaný se omezil de facto na myšlenkovou zkratku spočívající v tom, že provozuje-li subjekt obchod, jde o výdělečnou, podnikatelskou činnost, která nemůže být činností veřejně prospěšnou. Tento svůj závěr nijak blíže nerozvedl ani nevysvětlil.
29. Ve světle ustanovení občanského zákoníku je provedená úvaha minimálně zkratkovitá a neúplná, neboť občanský zákoník připouští situace, ve kterých i subjekt, který generuje zisk, může sledovat a naplňovat veřejně prospěšný účel. Na tomto místě soud poukazuje na skutečnost, že žalobce je nadace, přičemž podle § 306 odst. (2) o.z. věty druhé se zakazuje založit nadaci sloužící výlučně výdělečným cílům; současně podle § 307 odst. 1 o.z. nadace může podnikat, pokud podnikání představuje pouhou vedlejší činnost a výtěžky podnikání slouží jen k podpoře jejího účelu; nadace však podnikat nesmí, pokud to zakladatel v nadační listině vyloučil.
30. Rovněž není zřejmé, zda a jak se žalovaný vypořádal s dokumentem, který žalobce doložil k odvolání označený „Deklarace prospěšnosti Charitativních obchodů provozovaných Monet Česká republika o.p.s a Nadace Moment“. Nezabýval se konkrétně v odvolání zmíněnou a v žalobě opakovanou námitkou, že u žalobce není splněna základní podmínka pro posouzení jeho činnosti jako podnikatelské, a to že jeho činnost není realizována „za účelem dosažení zisku“. Žalovaný nijak nevyhodnotil a nezohlednil ve svém rozhodnutí popis činnosti žalobce a způsobu, jakým funguje, jak se mu v odvolání žalobce rozsáhle věnoval.
31. Toto činí jeho rozhodnutí nepřezkoumatelným ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. Soud proto napadené rozhodnutí dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zrušil, jak uvedeno ve výroku ad. I tohoto rozsudku. Současně soud věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém bude žalovaný vázán právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

32. Rozhodne tedy opětovně o odvolání žalobce, vyloží pojem „veřejně prospěšný účel“, uvede konkrétní skutková zjištění týkající se žalobce jako subjektu a jeho činnosti, následně toto zhodnotí z toho pohledu, zda účel činnosti žalobce a účel sbírky dle oznámení žalobce lze podřadit pod veřejně prospěšný účel či nikoliv ve smyslu ustanovení § 1 odst. 1 zákona o veřejných sbírkách. Vypořádá se rovněž s dokumentem, který žalobce doložil k odvolání označeným „Deklarace prospěšnosti Charitativních obchodů provozovaných Monet Česká republika o.p.s a Nadace Moment“ a s druhou z odvolacích námitek žalobce, že u žalobce není splněna základní podmínka pro posouzení jeho činnosti jako podnikatelské, a to že jeho činnost není realizována „za účelem dosažení zisku“.
33. Žalobce žalobou navrhl zrušení rozhodnutí správního orgánu I. stupně, což je postup předvídaný ustanovením § 78 odst. 3 s. ř. s., krajský soud však pro tento postup neshledal důvod, a proto tak nepostupoval; o návrhu nerozhodl, neboť domáhat se zrušení rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které předcházelo napadenému rozhodnutí, není procesním právem žalobce (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2007, č. j. 1 As 60/2006 – 106).

Náhrada nákladů řízení

34. Výrok ad. II tohoto rozhodnutí je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., § 35 odst. 2 s.ř.s. a skutečností, že žalobce, který je ve věci zastoupen advokátem, byl ve věci zcela procesně úspěšný. Proto žalobci vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému.
35. Zástupce žalobce učinil v řízení dva úkony právní služby dle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2024 (srov. čl. II - přechodná ustanovení k vyhlášce č. 258/2024 Sb.), a to za přípravu a převzetí zastoupení, sepsí žaloby, za které mu náleží odměna. Tarifní hodnotou pro výpočet odměny je dle ustanovení § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2024 částka ve výši 50 000 Kč. Odměna za jeden úkon právní služby tak činí 3 100 Kč (7 bod 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2024), tj. v této věci částka ve výši 6 200 Kč (2 x 3 100 Kč). Žalobci rovněž náleží dle § 13 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2024 ke každému z těchto úkonů právní služby paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč, tj. celkem částka 600 Kč (2 x 300 Kč). Celkovou částku ve výši 6 800 Kč nutno v souladu s ustanovením § 35 odst. 2 s.ř.s., § 57 odst. 2 s.ř.s. navýšit o DPH, jehož je zástupce žalobce plátcem, tj. o částku 1 428 Kč. Jako součást náhrady nákladů řízení soud rovněž přiznal žalobci soudní poplatek zaplacený za žalobu ve výši 3 000 Kč. Celkem tak soud žalobci přiznal náhradu nákladů řízení ve výši 11 228 Kč.
36. Tuto náhradu nákladů řízení je žalovaný povinen zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce, v souladu s ustanovením § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s ustanovením § 64 s. ř. s. Lhůta k plnění je pak odůvodněna ustanovením § 160 odst. 1 – část věty za středníkem o.s.ř. ve spojení s ustanovením § 64 s.ř.s., kdy soud vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř. týkající se nabytí právní moci rozhodnutí uložil žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení žalobci ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 13. února 2025

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu